

Vlaanderen
is sterk in cijfers

RAPPORT STATISTIEK
VLAANDEREN, 2020/7

ALLEENWONENDEN IN HET VLAAMSE GEWEST: VERSCHUIVINGEN TUSSEN 1990 EN 2020

MARTINE CORIJN & JAN PICKERY

INHOUD

SAMENVATTING	3
INLEIDING	5
1 ALLEENWONENDEN IN 1990 EN 2020	7
1.1 Aantal alleenwonenden	7
1.2 Profiel van alleenwonenden	13
2 GAAN ALLEENWONEN IN 1996 EN 2019	17
2.1 Profiel bij gaan alleenwonen	17
2.2 Aanleidingen tot gaan alleenwonen	20
3 OPHOUDEN MET ALLEENWONEN IN 1996 EN 2019	27
3.1 Profiel bij ophouden met alleenwonen	27
3.2 Aanleidingen tot ophouden met alleenwonen	34
BESLUIT	35
LITERATUURLIJST	37

ALLEENWONENDEN IN HET VLAAMSE GEWEST: VERSCHUIVINGEN TUSSEN 1990 EN 2020

MARTINE CORIJN & JAN PICKERY

SAMENVATTING

In het Vlaamse Gewest is in de periode 1990-2020 het aantal alleenwonenden veel sterker toegenomen dan het aantal volwassenen. De sterke toename van het aantal alleenwonenden ging gepaard met een wijziging van hun profiel. Anno 2020 bestaat de groep alleenwonenden meer dan in 1990 uit mannen, uit vijftigers, uit jongere ongehuwde en oudere gescheiden personen. Bij de jongere alleenwonenden valt de toename van het aantal niet-Belgen op. En meer dan voorheen wonen alleenwonenden nu ook buiten de centrumsteden.

Het percentage volwassenen dat op jaarbasis gaat alleenwonen is

de voorbije 3 decennia slechts in zeer geringe mate toegenomen. De aanleidingen om alleen te gaan wonen zijn doorheen de tijd wel veranderd. Men doet dit minder omwille van het verlaten van het ouderlijke huis, maar vaker na een scheiding. Bovendien stromen meer alleenwonenden vanuit een ander gewest of vanuit het buitenland binnen in het Vlaamse Gewest.

Het percentage alleenwonenden dat op jaarbasis ophoudt met alleen te wonen, is de voorbije 2 decennia niet gewijzigd. Ook de aanleidingen om op te houden met alleen te wonen zijn amper veranderd.

INLEIDING

In het Vlaamse Gewest woonde begin 2020 bijna 1 op de 5 volwassenen alleen. De voorbije decennia steeg het aantal alleenwonenden veel sterker dan het aantal volwassenen (Lodewijckx, 2016; Lodewijckx & Luyten, 2017). Ook de komende jaren verwacht men een verdere stijging van het aantal alleenwonenden (Federaal Planbureau & Statbel, 2020; Statistiek Vlaanderen, 2017). Het aantal alleenwonenden en het aantal volwassenen in het Vlaamse Gewest op 1 januari van elk jaar worden door Statistiek Vlaanderen ontsloten op www.statistiekvlaanderen.be/nl/bevolking.

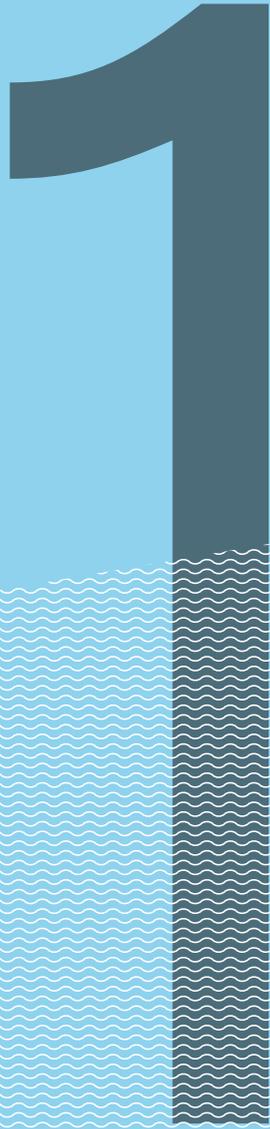
De toename van het aantal alleenwonenden tekent zich af in heel wat landen (Esteve e.a., 2019; Reher & Requena, 2018). Doorheen de levensloop komen voor velen kortere of langere periodes van alleenwonen voor. Uit een recent rapport van Statistiek Vlaanderen blijkt dat in 2018 in het Vlaamse Gewest 1 op de 8 alleenwonenden ophield met zo te wonen en dat 1 op de 50 volwassenen ging alleenwonen (Corijn & Pickery, 2020b). Ander recent onderzoek geeft aan dat in België de helft van de alleenwonenden al meer dan 10 jaar alleenwoont. 6% ervaart het alleenwonen als een bewuste keuze en 81% noemt het een gevolg van omstandigheden (Dejonghe, 2020). Veranderde patronen van relaties en gezinsvorming en -ontbinding, nieuwe trends inzake migratie en de voortschrijdende veroudering van de bevolking brengen met zich mee dat volwassenen de groep alleenwonenden vervoegen en dat volwassenen de groep alleenwonenden verlaten. Vraag is of door deze veranderingen in de voorbije decennia de alleenwonenden van vandaag nog dezelfde kenmerken hebben als de alleenwonenden van vroeger.

De bevolking kan worden opgedeeld naar kenmerken zoals geslacht, leeftijdsgroep, burgerlijke staat, nationaliteit en woonplaats. In deel 1 van dit rapport worden 2 vragen beantwoord die deze kenmerken in rekening brengen:

- Was de toename van de alleenwonenden sinds 1990 in elke groep (per kenmerk) even sterk?
- Hebben de alleenwonenden van nu hetzelfde profiel (kenmerken) als deze van 30 jaar geleden?

In deel 2 wordt berekend hoeveel volwassenen en welke volwassenen in de loop van een jaar gaan alleenwonen. Er wordt ook nader gepreciseerd waarom volwassenen alleen gaan wonen. In deel 3 ten slotte wordt berekend hoeveel volwassenen en welke volwassenen in de loop van een jaar ophouden met alleen te wonen. Ook hier wordt gepreciseerd waarom ze dit doen. De berekeningen in deel 2 en 3 gebeuren voor 2019 en voor 1996 waardoor eventuele veranderingen doorheen de tijd aan het licht kunnen komen.

De vragen worden beantwoord aan de hand van gegevens van de bevolking in het Vlaamse Gewest zoals geregistreerd in het Rijksregister en verwerkt door het Belgische statistiekbureau Statbel. Centraal staan gegevens inzake de huishoudpositie van de volwassen inwoners en inzake enkele andere kenmerken. Gegevens inzake overlijdens en inzake migraties naar het Vlaamse Gewest en vanuit het Vlaamse Gewest bieden bijkomende informatie (zie Bijlage 1). De focus ligt op de groep alleenwonenden. Vergelijkingen met volwassenen die niet alleen wonen kwamen aan bod in eerdere rapporten van Statistiek Vlaanderen (Corijn & Pickery, 2020a, 2020b, 2020c).

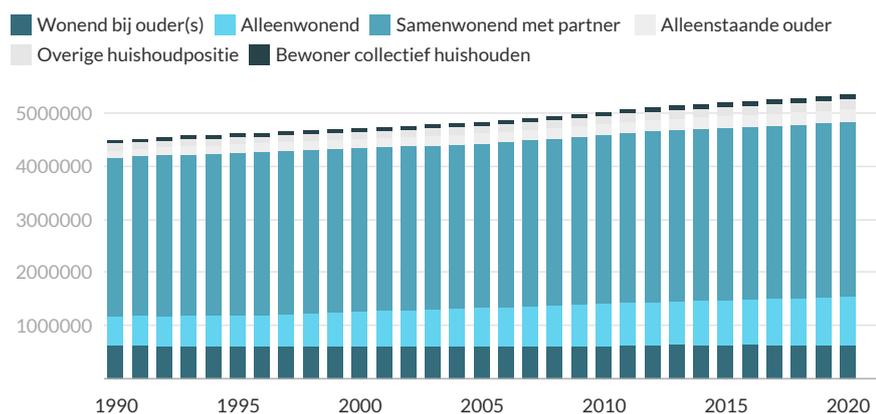
ALLEENWONENDEN IN 1990 EN 2020

De beschrijving van de evolutie van het aantal alleenwonenden in het Vlaamse Gewest krijgt een meerwaarde als ook wordt nagegaan of de kenmerken van de alleenwonenden doorheen de tijd zijn veranderd. Rijksregisterdata betreffen de officieel geregistreerde positie van een persoon in een huishouden en niet over zijn/haar feitelijke positie. Een jongvolwassene kan bijvoorbeeld feitelijk alleenwonen, maar officieel bij de ouders ingeschreven zijn.

1.1 AANTAL ALLEENWONENDEN

De toename van het aantal alleenwonenden in het Vlaamse Gewest wordt goed opgevolgd (Lodewijckx, 2016, 2017). Figuur 1 schetst de verdeling van de volwassen bevolking naar huishoudpositie (zie Bijlage 1). In 1990 woonden 0,55 miljoen volwassenen alleen, in 2020 0,91 miljoen. Proportioneel uitgedrukt gaat het om een stijging van 12% alleenwonenden binnen de volwassen inwoners naar 17%. Dit gaat samen met een daling van het percentage dat met een partner samenwoont.

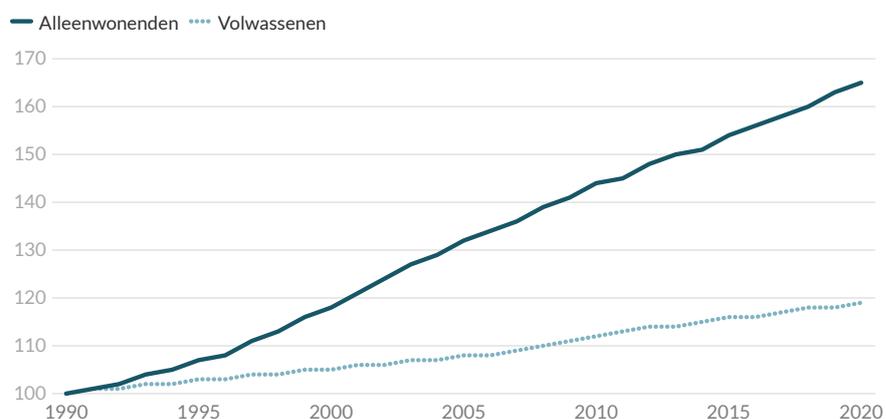
Figuur 1. Huishoudposities van volwassenen
Vlaams Gewest, 1990-2020, aantal

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

In de periode 1990-2020 was de toename van het aantal alleenwonenden (+65%) sterker dan de toename van het aantal volwassenen (+19%) (figuur 2 en Bijlage 2 en 3). De toename van het aantal alleenwonenden bedroeg 18% in 1990-2000, 22% in 2000-2010 en 15% in 2010-2020. De sterkste toename lag dus in het eerste decennium van deze eeuw. De toename van de volwassen bevolking bedroeg in de 3 decennia respectievelijk 5%, 7% en 6%.

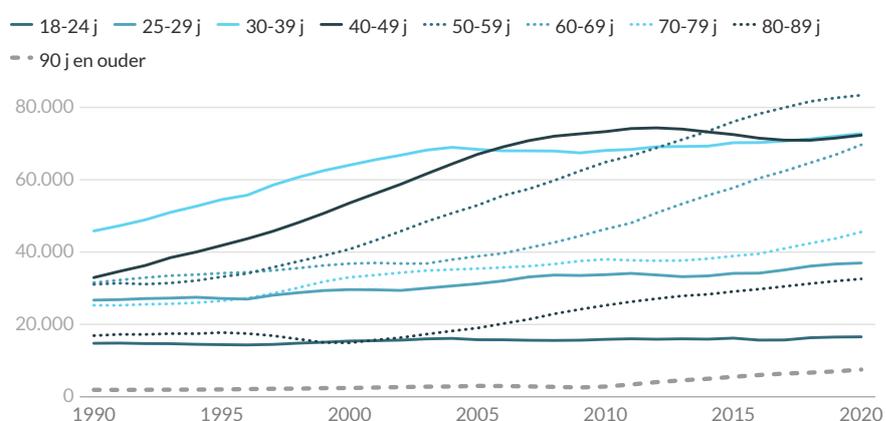
Figuur 2. Volwassenen en alleenwonenden
 Vlaams Gewest, 1990-2020, index (1990=100)

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

De globale stijging van het aantal alleenwonenden berust op diverse onderliggende trends naargelang de leeftijdsgroep en het geslacht (figuur 3). Het gaat bijvoorbeeld om een continue stijging van het aantal alleenwonenden (zoals bij de vijftigers), om een ombuiging van een stijging naar een daling (zoals bij de vrouwelijke zeventigers), om een stabilisering van het aantal na een stijging (zoals bij de mannelijke dertigers) en om een stijging na een stabiele periode (zoals bij de vrouwelijke negentig-plussers). Het aantal alleenwonenden per leeftijdsgroep in 1990, 2000, 2010 en 2020 is opgenomen Bijlage 3.

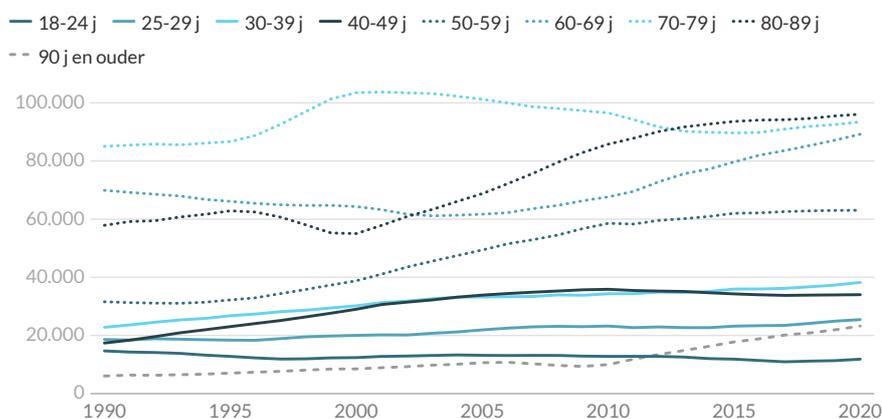
Figuur 3a. Alleenwonende mannen per leeftijdsgroep
 Vlaams Gewest, 1990-2020, aantal

Bron: Statbel: bewerking Statistiek Vlaanderen

Figuur 3b. Alleenwonende vrouwen per leeftijdsgroep

Vlaams Gewest, 1990-2020, aantal

Bron: Statbel; bewerking Statistiek Vlaanderen

Binnen een leeftijdsgroep hangt de toename van het aantal alleenwonenden deels samen met de toename van het aantal inwoners in de betreffende leeftijdsgroep. De globale toename van de volwassen bevolking tussen 1990 en 2020 (+19%), is het resultaat van percentages die naargelang van de leeftijdsgroep variëren van een beperkte negatieve groei bij de jongere groepen (-14% bij 18- tot 29-jarigen) tot een enorme positieve groei bij de oudere groepen (+365% bij 90-plussers) (zie Bijlage 2).

In de periode 1990-2020 groeide het aantal alleenwonenden met ongeveer 210.000 mannen en 150.000 vrouwen. De grootste absolute toename bij mannen gebeurde bij de vijftigers (+52.000) en bij vrouwen bij de tachtigers (+38.000) (figuur 4).

De globale procentuele toename van het aantal alleenwonenden (+65%) berust op een veel grotere toename bij mannen (+93%) dan bij vrouwen (+46%) (zie Bijlage 3). De procentuele toename was bij mannen het grootst bij 90-plussers (+286%, terwijl de leeftijdsgroep toenam met 265%: zie Bijlage 2). Bij de jongste leeftijdsgroep kromp de groep alleenwonende vrouwen (-19%) en groeide de groep alleenwonende mannen (+12%). Tussen de leeftijd van 25 tot 79 jaar is de toename van het aantal alleenwonenden vooral toe te schrijven aan de mannen. Enkel vanaf de leeftijd van 80 jaar is de toename vooral toe te schrijven aan de vrouwen. Tussen 1990 en 2020 steeg vooral de gemiddelde leeftijd van de alleenwonende mannen (van 50,2 jaar naar 52,9 jaar). Bij de vrouwen was de stijging geringer (van 63,6 jaar naar 64,2 jaar).

Figuur 4. Toe- of afname van alleenwonenden naar leeftijdsgroep per geslacht
 Vlaams Gewest, verandering tussen 1990 en 2020, aantal

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

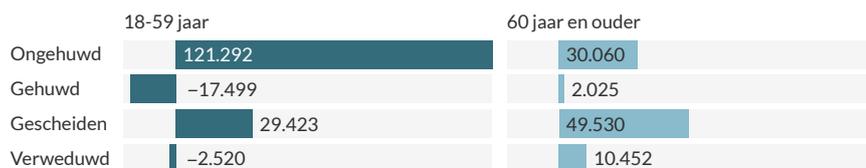
Door het uitstel of afstel van een huwelijk, door de toename van het aantal echtscheidingen en door de toegenomen levensverwachting is de samenstelling van de volwassen bevolking in het Vlaamse Gewest naar burgerlijke staat sinds 1990 sterk gewijzigd (zie Bijlage 2). Bij de 18- tot 59-jarigen nam het aantal gehuwden en verweduwd sterk af, bij de groep van 60 jaar en ouder nam het aantal gescheiden personen zeer sterk toe. Deze veranderingen zijn ook zichtbaar bij de alleenwonenden.

De toename van het aantal alleenwonenden sinds 1990 is vooral een zaak van ongehuwde mannen jonger dan 60 jaar (figuur 5 en Bijlage 3). Hun aantal nam toe met 121.000. Dat is een ruime verdubbeling (+144%). Het aantal ongehuwde alleenwonende vrouwen nam toe met 59.000. Dat is bijna een verdubbeling (+88%). Bij de gescheiden personen was de toename van het aantal alleenwonenden geringer en was ze bij mannen en vrouwen minder uiteenlopend. Dit betrof echter bij vrouwen een ruime verdubbeling (+128%) en bij mannen een bijna verdubbeling (+80%). Bij de gehuwde personen lijkt alleenwonen niet zo voor de hand liggend. De ruime halvering van het aantal gehuwde alleenwonenden komt onder meer door de verkorting van de echtscheidingsprocedure, waardoor gehuwden die uit elkaar gingen en alleenwonend werden sneller hun burgerlijke staat konden wijzigen. Bij de verweduwd betekende de daling met 11.000 alleenwonenden een ruime halvering van het aantal. De toegenomen levensverwachting reduceerde sterk het aantal jongere verweduwd (zie Bijlage 2) en deze groep was minder alleenwonend. Bij de personen van 60 jaar en ouder was de toename van de alleenwonenden grotendeels toe te schrijven aan de gescheiden personen: +116.000. Relatief gezien is hun aantal bijna verachtvoudigd. Bij de oudere verweduwd betekende de toename met bijna 24.000 alleenwonenden een beperkte relatieve stijging (+10%).

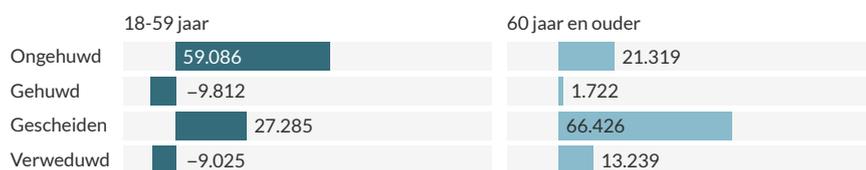
Figuur 5. Toe- of afname van alleenwonenden naar burgerlijke staat per leeftijdsgroep en geslacht

Vlaams Gewest, verandering tussen 1990 en 2020, aantal

Mannen

Vrouwen

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

In de volwassen bevolking van het Vlaamse Gewest nam sinds 1990 de groep met een niet-Belgische nationaliteit toe met bijna 315.000 (+184% tegenover +17% bij de groep met een Belgische nationaliteit) (zie Bijlage 2). De toename van het aantal alleenwonende niet-Belgen van 18 tot 59 jaar is veel groter bij mannen (+29.000) dan bij vrouwen (+14.000). De procentuele toename is echter nagenoeg even groot (respectievelijk +188% en +216%) (figuur 6 en Bijlage 2). Op deze leeftijd was de toename van het aantal alleenwonenden bij niet-Belgen gelijklopend met die van het totale aantal niet-Belgen (zie Bijlage 2). Bij de bevolking van 60 jaar en ouder is de toename van het aantal niet-Belgische alleenwonenden veel geringer (+9.000). Dit betekent echter wel ruimschoots een verdubbeling (de groep niet-Belgische inwoners van deze leeftijd verdrievoudigde, zie Bijlage 2).

Figuur 6. Toe- of afname van alleenwonenden naar nationaliteit per leeftijdsgroep en geslacht

Vlaams Gewest, verandering tussen 1990 en 2020, aantal

18-59 jaar

60 jaar en ouder

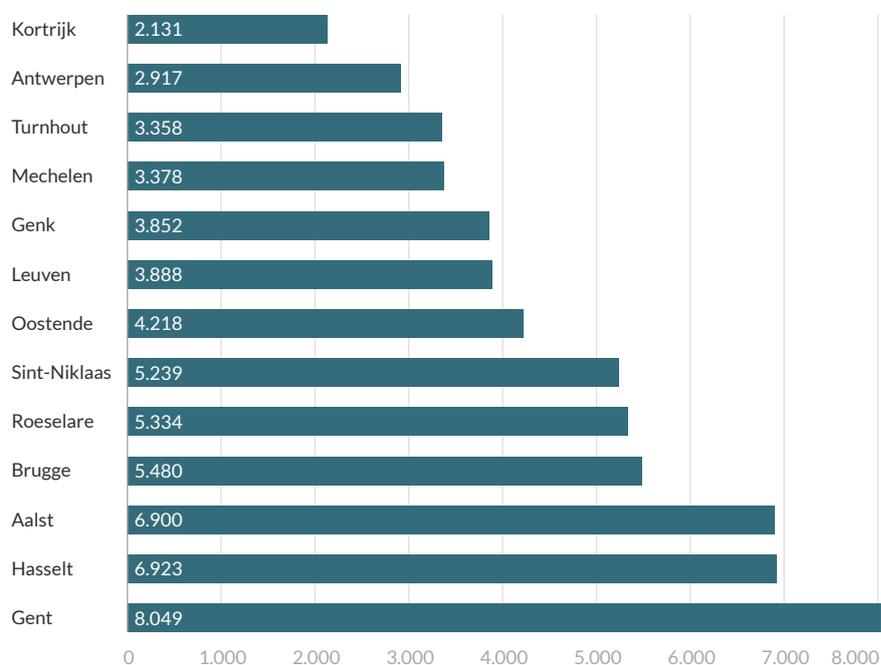

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

In het Vlaamse Gewest is alleenwonen vooral een stedelijk fenomeen, alsook een leefvorm die vaker voorkomt in de kustgemeenten (Lodewijckx, 2016). Dit was zo in 1990 en in 2020 (zie Bijlage 4).

De toename van het aantal alleenwonenden sinds 1990 is vooral merkbaar buiten de centrumsteden: bijna +300.000 (+96%) (kaart 1). Naargelang van de gemeente treedt een grote variatie op in deze toename. Sommige gemeenten behielden eenzelfde aantal alleenwonenden (bijvoorbeeld Vilvoorde), in andere gemeenten trad bijna een verviervoudiging van het aantal alleenwonenden op (bijvoorbeeld Opglabbeek). De sterkste toenames van het aantal alleenwonenden bevinden zich in gemeenten van de provincies Limburg en Antwerpen. In de 13 Vlaamse centrumsteden groeide het aantal alleenwonenden met bijna 62.000 (+26%) (figuur 7). In Antwerpen was er amper een procentuele toename (+3%) en in Gent en Leuven was die toename gering (beiden +19%). Aalst, Sint-Niklaas, Turnhout, Hasselt, Genk en Roeselare zijn centrumsteden waar het aantal alleenwonenden sinds 1990 bijna verdubbelde. Enkel in Roeselare en Hasselt ging die groei van het aantal alleenwonenden gepaard met een sterke toename van het aantal volwassenen inwoners in de stad (zie Bijlage 2).

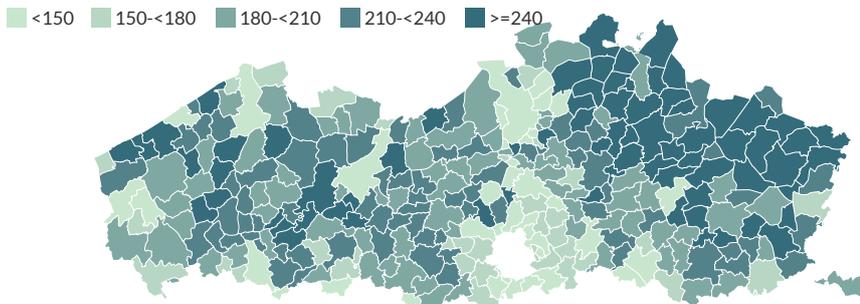
Figuur 7. Toe- of afname van alleenwonenden naar woonplaats
Centrumsteden van Vlaams Gewest, verandering tussen 1990 en 2020, aantal

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Kaart 1. Toename van alleenwonenden

Gemeenten van Vlaams Gewest, 1990-2020, index (1990=100)

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

1.2 PROFIEL VAN ALLEENWONENDEN

De vraag is of de diverse veranderingen van het aantal alleenwonenden bij de onderscheiden groepen het profiel van de alleenwonenden in het Vlaamse Gewest hebben veranderd.

Naar geslacht is de groep alleenwonenden doorheen de tijd veranderd: In 1990 was 41% van de alleenwonenden een man, in 2020 was dat gestegen tot 48%.

Ook de leeftijd van de alleenwonenden is gewijzigd (figuur 8). De groep mannelijke alleenwonenden bestaat recent relatief gezien minder uit jongere (< 40 jaar) mannen dan in 1990. De groep vrouwelijke alleenwonenden bestaat recent relatief gezien minder uit zestigers en zeventigers. Zowel bij de mannelijke als bij de vrouwelijke alleenwonenden is het percentage vijftigers sterk toegenomen. Bijna 1 op de 5 alleenwonende mannen en bijna 1 op de 7 alleenwonende vrouwen is nu een vijftiger. Dit sluit deels aan bij de sterke globale groei van de groep vijftigers in de voorbije decennia (zie Bijlage 2). Bij alleenwonende mannen vormen de vijftigers nu de grootste groep, vroeger waren dat de dertigers. Bij alleenwonende vrouwen is de groep van 80 jaar en ouder nu de grootste groep, vroeger waren dat de zeventigers.

Figuur 8. Alleenwonenden naar leeftijdsgroep en geslacht

Vlaams Gewest, 1990 en 2020, in %

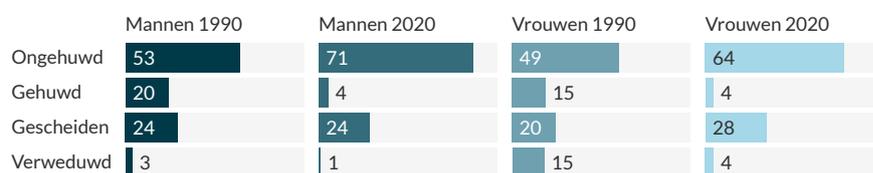
Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Het profiel van de alleenwonenden naar burgerlijke staat is de voorbije 3 decennia op jongere leeftijd op een andere wijze veranderd dan op latere leeftijd (figuur 9). Op jongere leeftijd (jonger dan 60 jaar) zijn alleenwonenden anno 2020 vooral ongehuwden en minder verweeduwen (vooral minder weduwes). Door de versnelling van de echtscheidingsprocedures zijn er ook minder (nog officieel) gehuwde alleenwonenden. Op latere leeftijd (60 jaar en ouder) is er anno 2020 een grotere groep gescheiden alleenwonende mannen. Hierdoor zijn er vooral relatief gezien minder alleenwonende weduwnaars. Een derde van de oudere alleenwonenden is anno 2020 gescheiden en een derde is weduwnaar. Op latere leeftijd blijven alleenwonende vrouwen overwegend weduwes, het percentage gescheiden vrouwen is wel toegenomen (tot 25%).

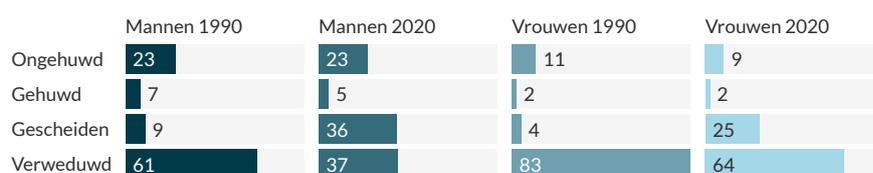
Figuur 9. Alleenwonenden naar burgerlijke staat per leeftijdsgroep en geslacht

Vlaams Gewest, 1990 en 2020, in %

18-59 jaar

60 jaar en ouder

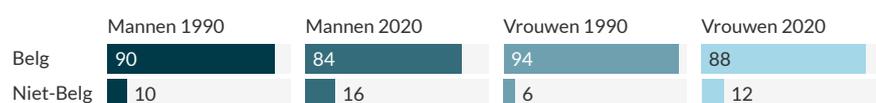

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Vooraf bij de alleenwonenden jonger dan 60 jaar is er een toename van niet-Belgen (figuur 10). Bij de 18- tot 24-jarigen bijvoorbeeld was in 1990 15% van de alleenwonende mannen een niet-Belg, in 2020 was dat 39%. Bij de vrouwen betreft het een stijging van 12% naar 34%. Op latere leeftijd (60 jaar en ouder) veranderde het profiel van de alleenwonenden naar nationaliteit minder.

Figuur 10. Alleenwonenden naar nationaliteit per leeftijdsgroep en geslacht
Vlaams Gewest, 1990 en 2020, in %

18-59 jaar

60 jaar en ouder

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

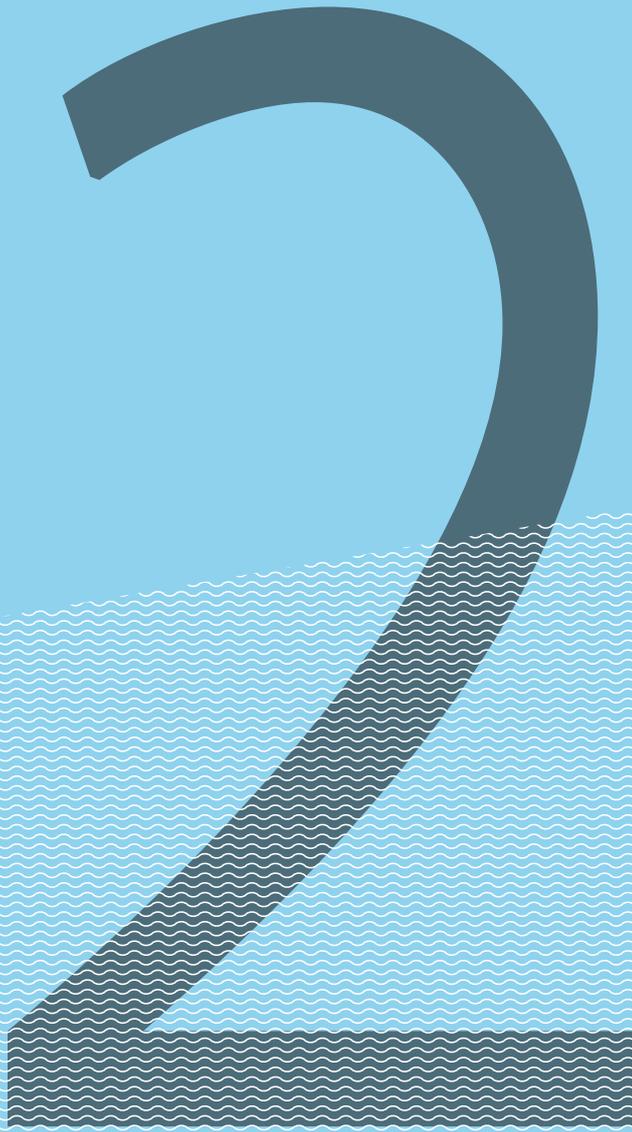
Het profiel van de alleenwonenden naar woonplaats (figuur 11) is gewijzigd. In 1990 woonde 44% van alle alleenwonenden in 1 van de 13 Vlaamse centrumsteden (waarvan 18% in Antwerpen). In 2020 was dit aandeel gedaald tot 33% (waarvan 11% in Antwerpen). Alleenwonenden leven dus minder dan voorheen in de centrumsteden.

Figuur 11. Alleenwonenden naar woonplaats
Vlaams Gewest, 1990 en 2020, in %

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

De Census van 2011 leert dat in het Vlaamse Gewest het opleidingsniveau van alleenwonenden lager is dan dat van de algemene bevolking (Eurostat, 2014).

GAAN ALLEENWONEN IN 1996 EN 2019

Aan de basis van het veranderde profiel van de alleenwonenden in de voorbije decennia liggen enerzijds keuzes van de betrokkenen: de keuze om het ouderlijke huis te verlaten en alleen te gaan wonen, de keuze om niet meer met een partner samen te wonen, de keuze om als alleenwonende naar het Vlaamse Gewest te immigreren of uit het Vlaamse Gewest te emigreren. Anderzijds is alleen komen te wonen een gevolg van keuzes van anderen (als de partner bij een paar zonder kinderen weggaat of als het laatste inwonende kind bij een alleenstaande ouder het ouderlijke huis verlaat) of van overlijdens (van partner, van alleenstaande ouder of van enig kind van alleenstaande ouder). In dit deel wordt vooreerst nagegaan hoeveel volwassenen en welke volwassenen de groep alleenwonenden vervoegen. Dit gebeurt aan de hand van het percentage dat op jaarbasis gaat alleenwonen. Daarna wordt beschreven welke de aanleidingen waren tot het gaan alleenwonen. De beschikbare data laten toe inzake beide aspecten veranderingen doorheen de tijd (1996 en 2019) na te gaan.

2.1 PROFIEL BIJ GAAN ALLEENWONEN

Enkel niet-alleenwonenden kunnen in de loop van een jaar alleen gaan wonen. De personen die als alleenwonende binnenkomen in het Vlaamse Gewest vanuit een ander gewest of vanuit het buitenland worden hier even buiten beschouwing gelaten. In de loop van 1996 gingen bijna 80.000 volwassenen alleenwonen. Dat is 1,9% van alle niet-alleenwonende volwassenen. In de loop van 2019 gingen bijna 110.000 personen alleenwonen. Dat is 2,4% van alle niet-alleenwonende volwassenen. De kans dat volwassenen in het Vlaamse Gewest alleen gaan wonen is dus licht toegenomen.

Het percentage dat gaat alleenwonen varieert sterk naargelang van de huishoudpositie van waaruit men vertrekt of uitgangspositie (figuur 12). Het grootste percentage dat gaat alleenwonen komt voor bij de kleine groep met een positie in een overig huishoudtype. Gehuwden met inwonende kinderen gaan het minst alleenwonen.

Een belangrijk verschil tussen mannen en vrouwen is dat ongehuwd samenwonende mannen met inwonende kinderen vaker gaan alleenwonen dan vrouwen in deze positie (deze vrouwen worden alleenstaande ouder). Mannen verlaten vaker een collectief huishouden (instelling) om te gaan alleenwonen dan vrouwen.

Een belangrijke verschuiving doorheen de tijd is gebeurd bij kinderen die bij hun ouder(s) wonen. Het percentage dat vanuit het ouderlijke huis gaat alleenwonen is gedaald.

Figuur 12. Gaan alleenwonen naar uitgangspositie per geslacht
Vlaams Gewest, in 1996 en 2019, in % per groep niet-alleenwonenden

	Mannen 1996	Mannen 2019	Vrouwen 1996	Vrouwen 2019
Kind van gehuwd paar	3,3	4,0	3,1	3,5
Kind van ongehuwd paar	6,4	4,3	4,4	3,4
Kind van alleenstaande ouder	5,7	5,2	5,0	4,5
Gehuwde partner zonder kinderen	1,3	1,3	2,5	2,2
Gehuwde partner met kind(eren)	0,8	0,8	0,2	0,3
Ongehuwde partner zonder kinderen	6,1	4,8	5,7	4,5
Ongehuwde partner met kind(eren)	5,7	2,8	1,0	0,7
Alleenstaande ouder	7,9	5,2	4,8	4,5
Andere huishoudpositie	3,7	4,8	2,3	3,5
Positie in ander huishoudtype	9,6	10,6	7,0	9,0
Bewoner collectief huishouden	3,7	4,8	0,6	0,8

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

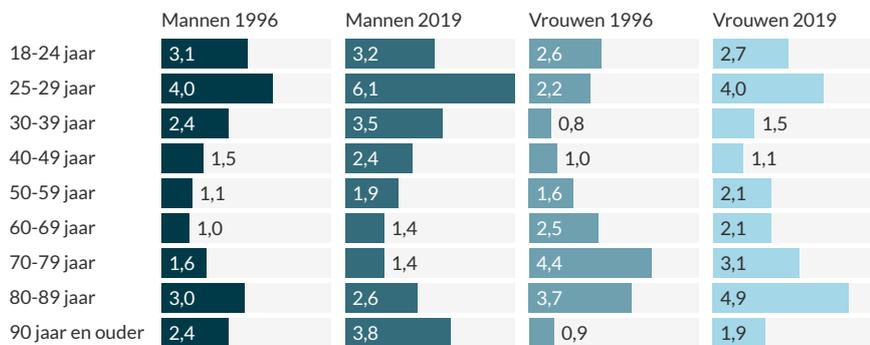
Over alle leeftijden heen en ongeacht het soort aanleiding, is het percentage dat op jaarbasis gaat alleenwonen groter bij mannen dan bij vrouwen (figuur 13). Enkel op latere leeftijd is het percentage groter bij vrouwen dan bij mannen. Bij de vijftigers is het percentage bij mannen en vrouwen nagenoeg gelijk. Bij 25- tot 29-jarigen (als meer mannen gaan alleenwonen) en bij zeventigers (als meer vrouwen gaan alleenwonen) is het verschil tussen mannen en vrouwen het grootst.

Het percentage dat gaat alleenwonen is groot bij 25- tot 29-jarigen, een leeftijd waarop velen het ouderlijke huis verlaten. Het percentage is ook groot bij vrouwelijke zeventigers en tachtigers als hun partner overlijdt (en ze geen inwonende kinderen meer hebben).

Doorheen de tijd is er een sterke toename opgetreden van het gaan alleenwonen bij jongvolwassenen (25-29 jaar). Vrouwen worden recent op latere leeftijd met het gaan alleenwonen geconfronteerd: vrouwelijke zeventigers gaan nu minder alleenwonen (hun partner blijft langer leven) en vrouwelijke tachtigers gaan nu vaker alleenwonen (bij het overlijden van hun partner).

Figuur 13. Gaan alleenwonen naar leeftijdsgroep per geslacht

Vlaams Gewest, 1996 en 2019, in % per groep niet-alleenwonenden

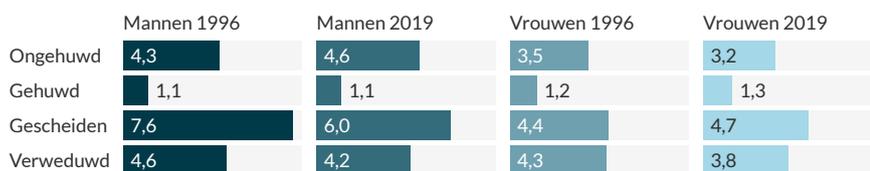

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Gescheiden personen kennen het grootste percentage dat gaat alleenwonen. Bij mannen is dat groter dan bij vrouwen (figuur 14). Aangezien deze personen al gescheiden zijn, gaat het om alleenwonen bij het beëindigen van een ongetrouwd samenwonen door scheiding of overlijden. Per burgerlijke staat zijn de percentages van 1996 en 2019 nagenoeg gelijk. Enkel bij gescheiden mannen trad een daling op van het percentage dat ging alleenwonen.

Figuur 14. Gaan alleenwonen naar burgerlijke staat per geslacht

Vlaams Gewest, 1996 en 2019, in % per groep niet-alleenwonenden

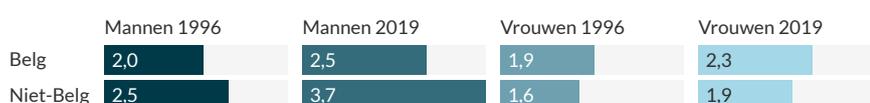

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Niet-Belgische mannen gaan op jaarbasis vaker alleenwonen dan Belgische mannen. Dat geldt niet voor vrouwen. Tussen 1996 en 2019 steeg vooral het percentage niet-Belgische mannen dat ging alleenwonen. Het verschil tussen mannen en vrouwen is groter bij niet-Belgen dan bij Belgen (figuur 15).

Figuur 15. Gaan alleenwonen naar nationaliteit per geslacht

Vlaams Gewest, 1996 en 2019, in % per groep niet-alleenwonenden

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

In Antwerpen en Gent is het percentage dat gaat alleenwonen iets groter dan in de overige centrumsteden. Buiten de centrumsteden is dit percentage nog geringer. Enkel in Antwerpen en Gent is het percentage vrouwen dat ging alleenwonen in 1996 en 2019 nagenoeg gelijk gebleven (figuur 16).

Figuur 16. Gaan alleenwonen naar woonplaats per geslacht
Vlaams Gewest, 1996 en 2019, in % per groep niet-alleenwonenden

	Mannen 1996	Mannen 2019	Vrouwen 1996	Vrouwen 2019
Antwerpen & Gent	3,2	3,6	2,8	2,8
Overige centrumsteden	2,4	3,0	2,2	2,6
Overige gemeenten	1,8	2,4	1,7	2,1

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

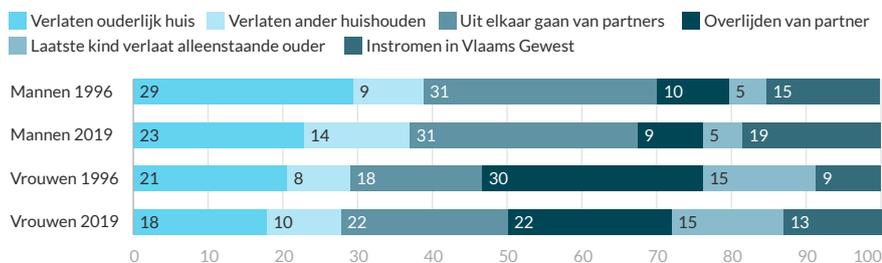
Samenvattend kan worden gesteld dat de kans op gaan alleenwonen in zeer beperkte mate is toegenomen met de tijd. Resultaten van een multivariate analyse (niet getoond) geven aan dat de kans om op jaarbasis te gaan alleenwonen het grootst is voor mannen, voor tachtigers, voor gescheiden personen en voor inwoners uit de 2 grootsteden.

2.2 AANLEIDINGEN TOT GAAN ALLEENWONEN

Naargelang van de huishoudpositie die men verlaat om te gaan alleenwonen, kunnen diverse aanleidingen worden onderscheiden om te gaan alleenwonen (figuur 17). Zo kunnen kinderen die bij hun ouder(s) wonen het ouderlijke huis verlaten om te gaan alleenwonen. Een enig of laatste volwassen kind bij een alleenstaande ouder wordt een alleenwonende als die ouder overlijdt. Samenwonende partners kunnen na een scheiding gaan alleenwonen of kunnen door het overlijden van de partner een alleenwonende worden. Alleenstaande ouders worden alleenwonenden op het moment dat hun enig of laatste inwonende kind het ouderlijke huis verlaat of overlijdt. Vanuit de overige huishoudposities kan men ook gaan alleenwonen (verlaten ander huishouden genoemd). Bij de verdeling naargelang van de aanleidingen wordt ook de groep gevoegd die in dat jaar als alleenwonende binnenkomt in het Vlaamse Gewest door verhuis vanuit het buitenland of vanuit een ander gewest (instromen in Vlaams Gewest genoemd).

Mannen gaan vooral alleenwonen naar aanleiding van een scheiding. Op de 2de en 3de plaats komen voor hen respectievelijk het verlaten van het ouderlijke huis en het binnenkomen in het Vlaamse Gewest door verhuis. Bij vrouwen spelen 4 aanleidingen een bijna even belangrijke rol: het verlaten van het ouderlijke huis, een scheiding, een overlijden van de partner en het vertrek van het laatste inwonende kind bij een alleenstaande ouder. Het relatieve belang van instromen als alleenstaande in het Vlaamse Gewest is in dit profiel doorheen de tijd toegenomen. Bij mannen is het relatieve belang van gaan alleenwonen door het verlaten van een ander huishouden (niet het ouderlijke huis) toegenomen.

Figuur 17. Aanleidingen tot gaan alleenwonen per geslacht
 Vlaams Gewest, 1996 en 2019, in %

Noot: laatste kind verlaat alleenstaande ouder inclusief overlijden van alleenstaande ouder bij laatste/enig kind.
 Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Aanleidingen om te gaan alleenwonen verschuiven met de leeftijd. Bij jongvolwassenen gaat het vooral om het verlaten van het ouderlijke huis en om het instromen in het Vlaamse Gewest. Vanaf de leeftijd van 25 jaar komt een scheiding als aanleiding in beeld. Op latere leeftijd speelt het overlijden van de partner een rol (figuur 18a en 18b). Vrouwen worden veel vaker dan mannen een alleenwonende als hun laatste kind het ouderlijke huis verlaat. Bij mannelijke zestigers en zeventigers en bij vrouwelijke vijftigers en zestigers is anno 2019 een scheiding veel vaker dan voorheen de aanleiding tot alleenwonende worden en is het overlijden van de partner dit veel minder. Bij de jongste groep is binnenkomen in het Vlaamse Gewest als alleenwonende doorheen de tijd belangrijker geworden als aanleiding.

Figuur 18a. Aanleidingen tot gaan alleenwonen naar leeftijdsgroep bij mannen
 Vlaams Gewest, 1996 en 2019, in % per groep niet-alleenwonenden

1996

	Verlaten ouderlijk huis	Verlaten ander huishouden	Uit elkaar gaan van partners	Overlijden van partner	Kind verlaat alleenst. ouder	Instromen in Vlaams Gewest
18-24 jaar	64	10	12	0	0	13
25-29 jaar	44	8	30	0	1	16
30-39 jaar	22	8	49	0	2	18
40-49 jaar	14	9	46	2	10	19
50-59 jaar	12	11	32	11	17	17
60-69 jaar	6	13	16	40	17	8
70-79 jaar	1	9	7	73	7	3
80 jaar en ouder	0	9	7	78	5	1

2019

	Verlaten ouderlijk huis	Verlaten ander huishouden	Uit elkaar gaan van partners	Overlijden van partner	Kind verlaat alleenst. ouder	Instromen in Vlaams Gewest
18-24 jaar	53	14	8	0	0	24
25-29 jaar	41	17	21	0	0	21
30-39 jaar	18	17	41	0	2	23
40-49 jaar	9	14	50	1	6	21
50-59 jaar	10	13	41	4	18	14
60-69 jaar	8	12	31	23	16	10
70-79 jaar	1	9	17	61	7	5
80 jaar en ouder	0	5	12	78	4	1

Noot: laatste kind verlaat alleenstaande ouder inclusief overlijden van alleenstaande ouder bij laatste/enig kind.
 Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Figuur 18b. Aanleidingen tot gaan alleenwonen naar leeftijdsgroep bij vrouwen

Vlaams Gewest, 1996 en 2019, in % per groep niet-alleenwonenden

1996

	Verlaten ouderlijk huis	Verlaten ander huishouden	Uit elkaar gaan van partners	Overlijden van partner	Kind verlaat alleenst. ouder	Instromen in Vlaams Gewest
18-24 jaar	62	7	17	0	1	13
25-29 jaar	45	7	31	1	1	16
30-39 jaar	26	9	39	2	8	17
40-49 jaar	8	6	32	7	38	10
50-59 jaar	4	7	17	27	38	6
60-69 jaar	2	9	6	59	21	3
70-79 jaar	0	10	3	73	12	2
80 jaar en ouder	0	17	3	69	8	3

2019

	Verlaten ouderlijk huis	Verlaten ander huishouden	Uit elkaar gaan van partners	Overlijden van partner	Kind verlaat alleenst. ouder	Instromen in Vlaams Gewest
18-24 jaar	51	10	12	0	0	27
25-29 jaar	41	13	26	0	1	19
30-39 jaar	19	13	43	1	4	21
40-49 jaar	7	9	43	2	25	15
50-59 jaar	4	7	27	9	47	6
60-69 jaar	3	10	16	39	25	6
70-79 jaar	0	9	8	70	10	3
80 jaar en ouder	0	8	6	76	8	2

Noot: laatste kind verlaat alleenstaande ouder inclusief overlijden van alleenstaande ouder bij laatste/enig kind.

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Naargelang van de burgerlijke staat zijn er andere dominerende aanleidingen om alleen te gaan wonen (figuur 19). Ongehuwden verlaten het ouderlijke huis, gehuwden scheiden of verliezen hun partner door overlijden, gescheiden personen gaan opnieuw uit elkaar gaan of zien als alleenstaande ouder hun laatste kind het ouderlijke huis verlaten. Dat laatste geldt ook voor verweduwd. Het patroon van aanleidingen is de voorbije jaren niet erg gewijzigd. Gescheiden mannen waren in 1996 zelden alleenstaande vaders en dus kwam alleenwonend worden wegens het vertrek van het laatste kind zelden voor bij mannen.

Figuur 19a. Aanleidingen tot gaan alleenwonen naar burgerlijke staat bij mannen
Vlaams Gewest, 1996 en 2019, in % per groep niet-alleenwonenden

1996

	Verlaten ouderlijk huis	Verlaten ander huishouden	Uit elkaar gaan van partners	Overlijden van partner	Kind verlaat alleenst. ouder	Instromen in Vlaams Gewest
Ongehuwd	56	13	13	0	0	17
Gehuwd	3	3	56	25	3	10
Gescheiden	16	15	40	1	0	27
Verweduwd	1	19	10	4	58	8

2019

	Verlaten ouderlijk huis	Verlaten ander huishouden	Uit elkaar gaan van partners	Overlijden van partner	Kind verlaat alleenst. ouder	Instromen in Vlaams Gewest
Ongehuwd	34	18	22	0	1	25
Gehuwd	1	4	50	36	3	7
Gescheiden	8	15	40	3	23	12
Verweduwd	1	18	19	6	50	6

Noot: laatste kind verlaat alleenstaande ouder inclusief overlijden van alleenstaande ouder bij laatste/enig kind.

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Figuur 19b. Aanleidingen tot gaan alleenwonen naar burgerlijke staat bij vrouwen
Vlaams Gewest, 1996 en 2019, in % per groep niet-alleenwonenden

1996

	Verlaten ouderlijk huis	Verlaten ander huishouden	Uit elkaar gaan van partners	Overlijden van partner	Kind verlaat alleenst. ouder	Instromen in Vlaams Gewest
Ongehuwd	58	11	14	1	1	15
Gehuwd	1	2	23	66	4	4
Gescheiden	7	10	21	2	48	8
Verweduwd	1	23	5	4	60	9

2019

	Verlaten ouderlijk huis	Verlaten ander huishouden	Uit elkaar gaan van partners	Overlijden van partner	Kind verlaat alleenst. ouder	Instromen in Vlaams Gewest
Ongehuwd	37	13	22	1	4	23
Gehuwd	1	1	25	67	3	3
Gescheiden	4	11	23	4	52	6
Verweduwd	1	23	10	7	53	6

Noot: laatste kind verlaat alleenstaande ouder inclusief overlijden van alleenstaande ouder bij laatste/enig kind.

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Bij niet-Belgen is het instromen in het Vlaamse Gewest de belangrijkste toegang tot het alleenwonen. Bij Belgen speelde dat amper een rol (figuur 20). Een belangrijke verandering de voorbije decennia betreft het vaker gaan alleenwonen omwille van het verlaten van een ander huishoudtype bij niet-Belgische mannen.

Figuur 20. Aanleidingen tot gaan alleenwonen naar nationaliteit per geslacht
Vlaams Gewest, 1996 en 2019, in % per groep niet-alleenwonenden

Mannen 1996

	Verlaten ouderlijk huis	Verlaten ander huishouden	Uit elkaar gaan van partners	Overlijden van partner	Kind verlaat alleenst. ouder	Instromen in Vlaams Gewest
Belg	32	10	33	11	5	9
Niet-Belg	10	7	19	2	2	60

Mannen 2019

	Verlaten ouderlijk huis	Verlaten ander huishouden	Uit elkaar gaan van partners	Overlijden van partner	Kind verlaat alleenst. ouder	Instromen in Vlaams Gewest
Belg	29	12	35	11	7	6
Niet-Belg	4	20	15	1	2	58

Vrouwen 1996

	Verlaten ouderlijk huis	Verlaten ander huishouden	Uit elkaar gaan van partners	Overlijden van partner	Kind verlaat alleenst. ouder	Instromen in Vlaams Gewest
Belg	22	9	18	31	16	5
Niet-Belg	9	6	14	8	6	57

Vrouwen 2019

	Verlaten ouderlijk huis	Verlaten ander huishouden	Uit elkaar gaan van partners	Overlijden van partner	Kind verlaat alleenst. ouder	Instromen in Vlaams Gewest
Belg	29	12	35	11	7	6
Niet-Belg	4	20	15	1	2	58

Noot: laatste kind verlaat alleenstaande ouder inclusief overlijden van alleenstaande ouder bij laatste/enig kind.

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

De aanleidingen om alleen te gaan wonen verschillen niet sterk naargelang van de woonplaats van de betrokkenen (figuur 21). In Antwerpen en Gent en in de overige centrumsteden speelt de instroom van alleenwonenden van buiten het Vlaamse Gewest een grotere rol dan in de overige steden en gemeenten. Een belangrijke verandering doorheen de tijd betreft de toename van het alleen gaan wonen bij vertrek uit een ander huishouden in Antwerpen en Gent. De instroom van alleenwonenden van buiten het Vlaamse Gewest is ook sterker geworden bij vrouwen in Antwerpen en Gent en bij mannen en vrouwen in de overige centrumsteden.

Figuur 21. Aanleidingen tot gaan alleenwonen naar woonplaats per geslacht
 Vlaams Gewest, 1996 en 2019, in % per groep niet-alleenwonenden

Mannen 1996

	Verlaten ouderlijk huis	Verlaten ander huishouden	Uit elkaar gaan van partners	Overlijden van partner	Kind verlaat alleenst. ouder	Instromen in Vlaams Gewest
Antwerpen & Gent	23	8	27	8	5	30
Overige centrumsteden	26	11	31	9	5	19
Overige gemeenten	32	10	33	11	5	10

Mannen 2019

	Verlaten ouderlijk huis	Verlaten ander huishouden	Uit elkaar gaan van partners	Overlijden van partner	Kind verlaat alleenst. ouder	Instromen in Vlaams Gewest
Antwerpen & Gent	13	21	25	5	4	33
Overige centrumsteden	18	17	27	7	4	28
Overige gemeenten	27	12	33	10	6	12

Vrouwen 1996

	Verlaten ouderlijk huis	Verlaten ander huishouden	Uit elkaar gaan van partners	Overlijden van partner	Kind verlaat alleenst. ouder	Instromen in Vlaams Gewest
Antwerpen & Gent	19	7	19	25	15	15
Overige centrumsteden	19	9	18	27	17	11
Overige gemeenten	21	9	18	31	15	7

Vrouwen 2019

	Verlaten ouderlijk huis	Verlaten ander huishouden	Uit elkaar gaan van partners	Overlijden van partner	Kind verlaat alleenst. ouder	Instromen in Vlaams Gewest
Antwerpen & Gent	12	15	22	12	12	27
Overige centrumsteden	15	10	20	18	14	23
Overige gemeenten	20	9	23	25	16	8

Noot: laatste kind verlaat alleenstaande ouder inclusief overlijden van alleenstaande ouder bij laatste/enig kind.

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

3

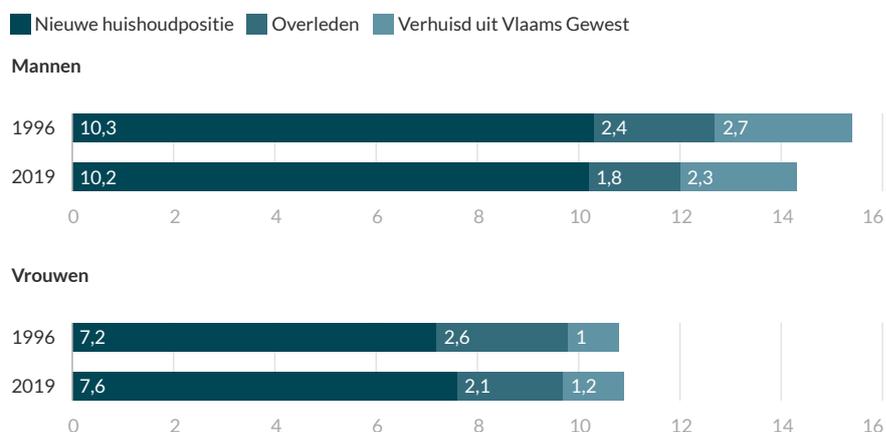
OPHOUDEN MET ALLEEN- WONEN IN 1996 EN 2019

Aan de basis van het veranderde profiel van de alleenwonenden in de voorbije decennia liggen, zoals eerder gesteld, enerzijds keuzes van de betrokkenen: keuzes om niet meer alleen te wonen maar anders te gaan wonen (bijvoorbeeld samen met een partner) of keuzes om als alleenwonende weg te trekken uit het Vlaamse Gewest naar een ander land of ander gewest. Anderzijds overlijden er alleenwonenden. In dit deel wordt vooreerst nagegaan hoeveel volwassenen en welke volwassenen de groep alleenwonenden verlaten. Dit gebeurt aan de hand van de kansen op jaarbasis om op te houden met alleen te wonen. Daarna wordt beschreven welke rol de diverse aanleidingen speelden in het ophouden met alleen te wonen. De beschikbare data laten toe na te gaan of er sprake is van veranderingen doorheen de tijd (1996 en 2019) op dit punt.

3.1 PROFIEL BIJ OPHOUDEN MET ALLEENWONEN

Jaarlijks houden heel wat alleenwonenden op met alleen te wonen. In de loop van 1996 hielden in het Vlaamse Gewest 75.000 volwassenen op alleen te wonen. Dat is 13% van alle alleenwonende volwassenen. In de loop van 2019 hielden bijna 113.000 personen op alleen te wonen. Ook dat is 13% van alle alleenwonende volwassenen. De kans om de groep alleenwonenden in het Vlaamse Gewest te verlaten is dus gelijk in beide jaren. Mannen houden relatief gezien vaker op met alleen te wonen dan vrouwen (figuur 22). Doorheen de tijd is het percentage dat ophoudt alleen te wonen bij mannen iets gedaald: overlijden en verhuis spelen een geringere rol.

Figuur 22. Ophouden met alleenwonen per geslacht
Vlaams Gewest, 1996 en 2019, in % van alleenwonenden

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

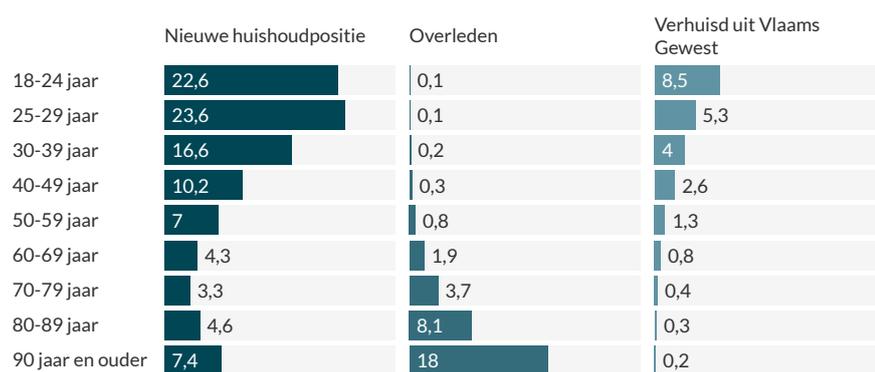
Het percentage dat ophoudt met alleen te wonen daalt met de leeftijd, maar bij de oudste leeftijdsgroepen stijgt het weer (figuur 23a en 23b). Dit is uiteraard om andere redenen (zie verder). Enkel bij de jongste leeftijdsgroep houden vrouwen vaker dan mannen op met alleen te wonen, op andere leeftijden houden mannen vaker op alleen te wonen. Doorheen de tijd hielden 25- tot 29-jarigen vaker op met alleen te wonen. De oudste leeftijdsgroepen hielden minder vaak op alleen te wonen.

Figuur 23a. Ophouden met alleenwonen naar leeftijdsgroep bij mannen
 Vlaams Gewest, 1996 en 2019, in % per groep alleenwonenden

1996

2019

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Figuur 23b. Ophouden met alleenwonen naar leeftijdsgroep bij vrouwen
 Vlaams Gewest, 1996 en 2019, in % per groep alleenwonenden

1996

	Nieuwe huishoudpositie	Overleden	Verhuisd uit Vlaams Gewest
18-24 jaar	29,4	0,1	5,4
25-29 jaar	22,6	0,1	3,5
30-39 jaar	13,7	0,1	2,6
40-49 jaar	8,4	0,4	1,5
50-59 jaar	4,8	0,6	0,8
60-69 jaar	2,6	1,1	0,3
70-79 jaar	2,9	2,5	0,2
80-89 jaar	6,7	6,8	0,3
90 jaar en ouder	10,7	16,3	0,5

2019

	Nieuwe huishoudpositie	Overleden	Verhuisd uit Vlaams Gewest
18-24 jaar	28,9	0	12
25-29 jaar	25,8	0	5
30-39 jaar	17	0,1	3,2
40-49 jaar	9,8	0,3	1,4
50-59 jaar	6,1	0,5	0,8
60-69 jaar	3,4	1	0,5
70-79 jaar	2,5	1,8	0,3
80-89 jaar	5,2	4,6	0,2
90 jaar en ouder	10	12,6	0,3

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Vooral (de kleine groep) gehuwde alleenwonenden houden op met alleen te wonen (figuur 24). Het verschil tussen mannen en vrouwen is het geringst bij de ongehuwden. Doorheen de tijd zijn vooral weduwnaars minder opgehouden met alleen te wonen.

Figuur 24. Ophouden met alleenwonen naar burgerlijke staat per geslacht
Vlaams Gewest, 1996 en 2019, in % per groep alleenwonenden

Mannen 1996

	Nieuwe huishoudpositie	Overleden	Verhuisd uit Vlaams Gewest
Ongehuwd	10,9	1,2	3,1
Gehuwd	15,7	1,3	5,6
Gescheiden	4,6	7,2	0,4
Verweduwd	11,1	1,3	2,2

Mannen 2019

	Nieuwe huishoudpositie	Overleden	Verhuisd uit Vlaams Gewest
Ongehuwd	11,8	0,7	3,3
Gehuwd	19,2	1,7	4,1
Gescheiden	8,3	1,6	1,2
Verweduwd	4,5	6,6	0,3

Vrouwen 1996

	Nieuwe huishoudpositie	Overleden	Verhuisd uit Vlaams Gewest
Ongehuwd	11,8	1,1	2,1
Gehuwd	15,6	0,9	3,2
Gescheiden	4,3	3,7	0,3
Verweduwd	8,3	1	1

Vrouwen 2019

	Nieuwe huishoudpositie	Overleden	Verhuisd uit Vlaams Gewest
Ongehuwd	12,9	0,6	3,2
Gehuwd	17,3	1	2,8
Gescheiden	5,9	1,2	0,5
Verweduwd	4,6	3,8	0,2

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Niet-Belgen houden vaker op met alleen te wonen dan Belgen. Anno 2019 houden niet-Belgische vrouwen iets vaker op met alleen te wonen dan niet-Belgische mannen. De voorbije decennia is bij niet-Belgische vrouwen het percentage dat ophoudt alleen te wonen toegenomen (figuur 25).

Figuur 25. Ophouden met alleenwonen naar nationaliteit per geslacht
Vlaams Gewest, 1996 en 2019, in % per groep alleenwonenden

Mannen 1996

Mannen 2019

Vrouwen 1996

Vrouwen 2019

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

De verschillen in het percentage dat ophoudt alleen te wonen naargelang de woonplaats zijn in 2019 groter dan in 1996 (figuur 26). Anno 2019 houdt men vooral in de grootsteden op met alleen te wonen. Vooral alleenwonende vrouwen uit de grootsteden houden vaker dan voorheen op met alleen te wonen.

Figuur 26. Ophouden met alleenwonen naar woonplaats per geslacht
Vlaams Gewest, 1996 en 2019, in % per groep alleenwonenden

Mannen 1996

	Nieuwe huishoudpositie	Overleden	Verhuisd uit Vlaams Gewest
Antwerpen & Gent	9,6	2,1	4,2
Overige centrumsteden	11,5	2,1	3,1
Overige gemeenten	10,2	2,6	1,9

Mannen 2019

	Nieuwe huishoudpositie	Overleden	Verhuisd uit Vlaams Gewest
Antwerpen & Gent	12,2	1,3	3,9
Overige centrumsteden	10,6	1,6	3,4
Overige gemeenten	9,5	2	1,6

Vrouwen 1996

	Nieuwe huishoudpositie	Overleden	Verhuisd uit Vlaams Gewest
Antwerpen & Gent	7,1	2,6	1,3
Overige centrumsteden	8,2	2,4	1
Overige gemeenten	6,9	2,6	0,8

Vrouwen 2019

	Nieuwe huishoudpositie	Overleden	Verhuisd uit Vlaams Gewest
Antwerpen & Gent	9,9	1,8	2,5
Overige centrumsteden	8	1,9	2,2
Overige gemeenten	7	2,3	0,7

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Samenvattend kan worden gesteld dat de kans om op te houden met alleen te wonen doorheen de tijd niet is toegenomen. Resultaten van een multivariate analyse (niet getoond) geven aan dat de kans om op het houden met alleen te wonen het grootst is voor 18- tot 24-jarigen, voor de (kleine groep) gehuwden en voor de niet-Belgen.

3.2 AANLEIDINGEN TOT OPHOUDEN MET ALLEENWONEN

Er zijn diverse aanleidingen (redenen) voor het ophouden met alleen te wonen. Men kan ophouden met alleen te wonen om met een partner of met anderen te gaan samenwonen. Men houdt strikt genomen ook op alleen te wonen in het Vlaamse Gewest op het moment dat men overlijdt of dat men het Vlaamse Gewest verlaat door verhuis naar een ander gewest of een ander land. In de figuren 22 tot 26 werden deze 3 aanleidingen onderscheiden¹.

Mannen houden vaker dan vrouwen op met alleen te wonen om anders te gaan wonen (nieuwe huishoudpositie) (figuur 22). Doorheen de tijd is er weinig veranderd in de aanleidingen.

De jongste leeftijdsgroep houdt vooral op met alleen te wonen om een nieuwe huishoudpositie in te nemen, maar daarnaast verlaat een aanzienlijk percentage van hen door verhuis het Vlaamse Gewest (figuur 23). Vanaf leeftijd 60 wordt overlijden een belangrijke factor. De oudste alleenwonenden gaan naar een nieuwe huishoudpositie (doorgaans een instelling) of overlijden. De grootste veranderingen in de voorbije decennia betreffen de toename van het percentage jonge alleenwonenden die het Vlaamse Gewest verlaten en de daling van het percentage oudere alleenwonenden dat overlijdt.

Alleenwonende weduwnaars en weduwen kiezen minder dan voorheen voor een nieuwe huishoudpositie (bijvoorbeeld een instelling) (figuur 24). Hierdoor neemt bij hen het aandeel toe dat sterft als alleenwonende.

Bij alleenwonende niet-Belgen speelt verhuis weg uit het Vlaamse Gewest een grote rol (figuur 25). Dit was ook al zo in 1996.

Niet enkel vanuit Antwerpen en Gent, maar ook vanuit de overige centrumsteden verlaten alleenwonenden vaak het Vlaamse Gewest. De voorbije decennia is zo niet zo veel veranderd in dit patroon (figuur 26).

¹ Omdat slechts 3 aanleidingen worden onderscheiden, wordt de verdeling van de aanleidingen niet herrekend tot 100%. De berekende deelpercentages zijn voldoende indicatief voor deze verdelingen.

BESLUIT

Het aantal alleenwonenden in het Vlaamse Gewest is de voorbije 3 decennia veel sterker toegenomen (+65%) dan het aantal volwassenen (+19%).

Deze toename ging gepaard met een wijziging van het profiel van de alleenwonenden. De groep alleenwonenden bestaat anno 2020 meer uit mannen dan in 1990. De grootste groep mannelijke alleenwonenden zijn nu niet meer de dertigers maar de vijftigers, de grootste groep vrouwelijke alleenwonenden zijn niet meer de zeventigers maar de tachtigers. Bij de jongere alleenwonenden zijn er recent veel meer ongehuwden, bij de oudere alleenwonenden zijn er recent veel meer gescheiden personen en minder verweduwde personen. Bij de jongere alleenwonenden is de groep niet-Belgen toegenomen. Meer dan voorheen wonen alleenwonenden nu ook buiten de centrumsteden.

Het percentage niet-alleenwonenden dat op jaarbasis gaat alleenwonen is de voorbije jaren stabiel gebleven op ongeveer 2%. De aanleidingen om te gaan alleenwonen zijn wel veranderd. Men doet dit minder omwille van het verlaten van het ouderlijke huis, maar vaker na een scheiding. Bovendien stromen ook meer alleenwonenden binnen in het Vlaamse Gewest vanuit een ander gewest of ander land. Het percentage alleenwonenden dat op jaarbasis ophoudt met alleen te wonen is de voorbije jaren niet gewijzigd. Dat bleef ongeveer 13%. Ook de aanleidingen om op te houden met alleen te wonen zijn amper gewijzigd.

De balans van het aantal alleenwonenden dat jaarlijks startte met alleenwonen en ophield met alleenwonen was in 1996 en 2019 ongeveer gelijk (respectievelijk +14.511 en +14.891). De aard van het vervoegen en verlaten van de groep alleenwonenden is echter wat gewijzigd (figuur 27). De groep alleenwonenden wordt nu vaker vervoegd door personen die uit een ander land komen (aandeel gestegen van 6% naar 10%) en wordt nu minder verlaten door personen die overlijden (aandeel gedaald van 20% naar 16%).

Figuur 27. Vervoegen en verlaten van groep alleenwonenden
 Vlaams Gewest, 1996 en 2019, aantal

	1996	2019
Vanuit andere huishoudpositie	78.254	107.141
Vanuit ander gewest	3.154	4.018
Vanuit ander land	5.075	12.895
Herinschrijving	2.548	3.542
Naar andere huishoudpositie	-50.620	-79.361
Overleden	-14.904	-17.826
Naar ander gewest	-2.638	-3.349
Naar ander land	-2.279	-6.034
Schrapping	-4.079	-6.135
Saldo	14.511	14.891

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

In het kader van de verwachte toename van het aantal alleenwonenden in het Vlaamse Gewest blijft het belangrijk om hun veranderende diversiteit op te volgen.

LITERATUURLIJST

Corijn, M. & Pickery, J. (2020a). SV-rapport 2020/2 - *Veranderen van huishoudpositie in het Vlaamse Gewest: samenwonend met partner*. Brussel: Statistiek Vlaanderen.

Corijn, M. & Pickery, J. (2020b). SV-rapport 2020/3 - *Veranderen van huishoudpositie in het Vlaamse Gewest: alleenwonend en alleenstaande ouder*. Brussel: Statistiek Vlaanderen

Corijn, M. & Pickery, J. (2020c). SV-rapport 2020/6 - *Leefvormen per leeftijdsgroep: verschuivingen tussen 1990-2000 in het Vlaamse Gewest*. Brussel: Statistiek Vlaanderen.

Corijn, M. & Van Peer, C. (red.) (2013). *Gezinstransities in Vlaanderen*. Brussel: Studiedienst van de Vlaamse Regering.

Dejonghe, C. (2020). *Enquête alleenwoners 2020*. Resultaten. Brussel: All1.

Esteve, A., Reher, D., Trevino, R., Zueras, P. & Turu, A. (2019). Living alone over the life course: cross-national variations on an emerging issue. In: *Population and Development Review*, 46, 169-189.

Eurostat (2014). Censushub: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/population-and-housing-census/census-data/2011-census>

Federaal Planbureau & Statbel, (2020). *Demografische vooruitzichten 2019-2070. Bevolking en huishoudens*. Brussel: Federaal Planbureau & Statbel.

FOD Binnenlandse Zaken (2019). *Algemene onderrichtingen betreffende het houden van de bevolkingsregisters*. Brussel: FOD Binnenlandse Zaken.

Lodewijckx, E. (2008). SVR-rapport 2008/3 - *Veranderende leefvormen in het Vlaamse Gewest, 1990-2007 (en 2021). Een analyse van de rijksregistergegevens*. Brussel: Studiedienst van de Vlaamse Regering.

Lodewijckx, E. (2016). *Aantal alleenwonenden in Vlaanderen sinds 1990 toegenomen met 50%*. Brussel: Studiedienst van de Vlaamse Overheid, SVR-St@t, 1.

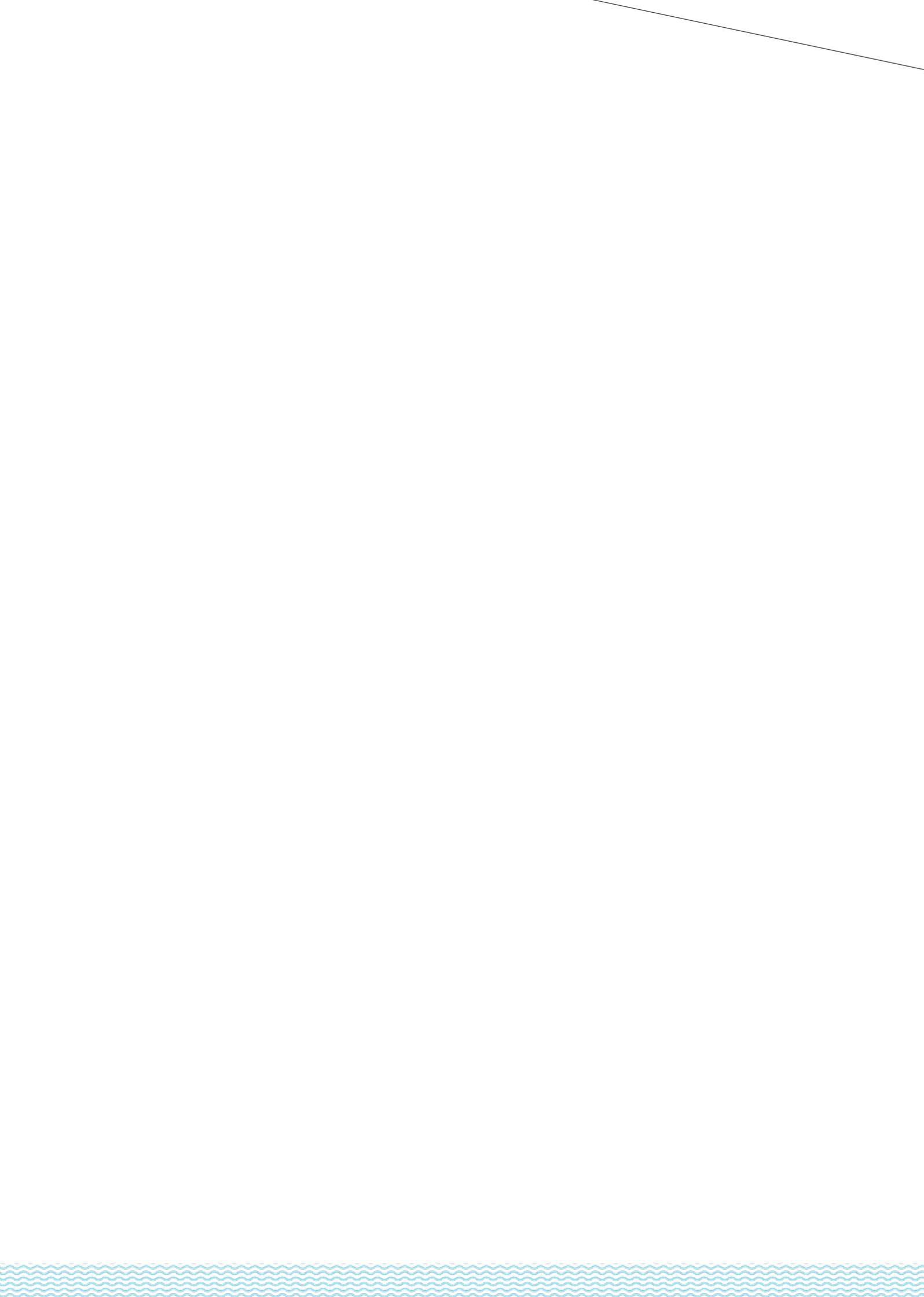
Lodewijckx E & Deboosere P. (2008). SVR-technisch rapport 2008/2 - *LIPRO: een classificatie van huishoudens*. Brussel: Studiedienst van de Vlaamse Regering.

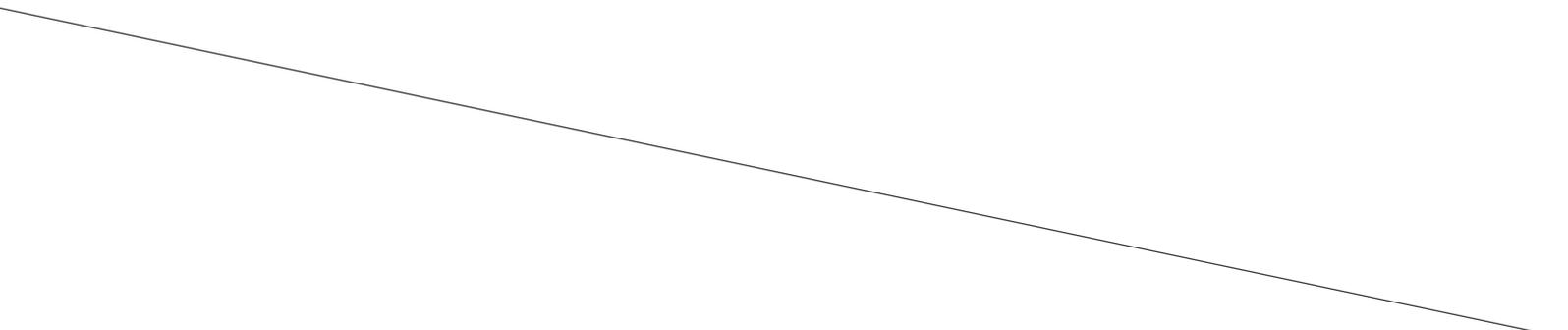
Lodewijckx, E. & Luyten, D. (2017). Vijftig jaar evolutie van huishoudens in Vlaanderen. In: D. Luyten, H. Van Combrugge & K. Emmery (red.). *Het gezin in Vlaanderen 2.0. Over het eigene van gezinnen en gezinsbeleid*. Antwerpen: Garant, 29-54.

Mortelmans, D., Pasteels, I., Bracke, P., Matthijs, K., Van Bavel, J. & Van Peer, C. (red.) (2011). *Scheiding in Vlaanderen*. Leuven: Acco.

Reher, D. & Requena, M. (2018). Living alone in later life: a global perspective. In: *Population and Development Review*, 44, 427-454.

Statistiek Vlaanderen (2017). *Vlaamse Gemeentelijke demografische vooruitzichten 2018-2035: aantal alleenwonende 65-plussers in Vlaanderen stijgt met 20% tussen 2017 en 2027*. Brussel: Statistiek Vlaanderen.

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

Statistiek Vlaanderen
Havenlaan 88 bus 100, 1000 Brussel

Auteurs

Martine Corijn | martine.corijn@vlaanderen.be
Jan Pickery | jan.pickery@vlaanderen.be

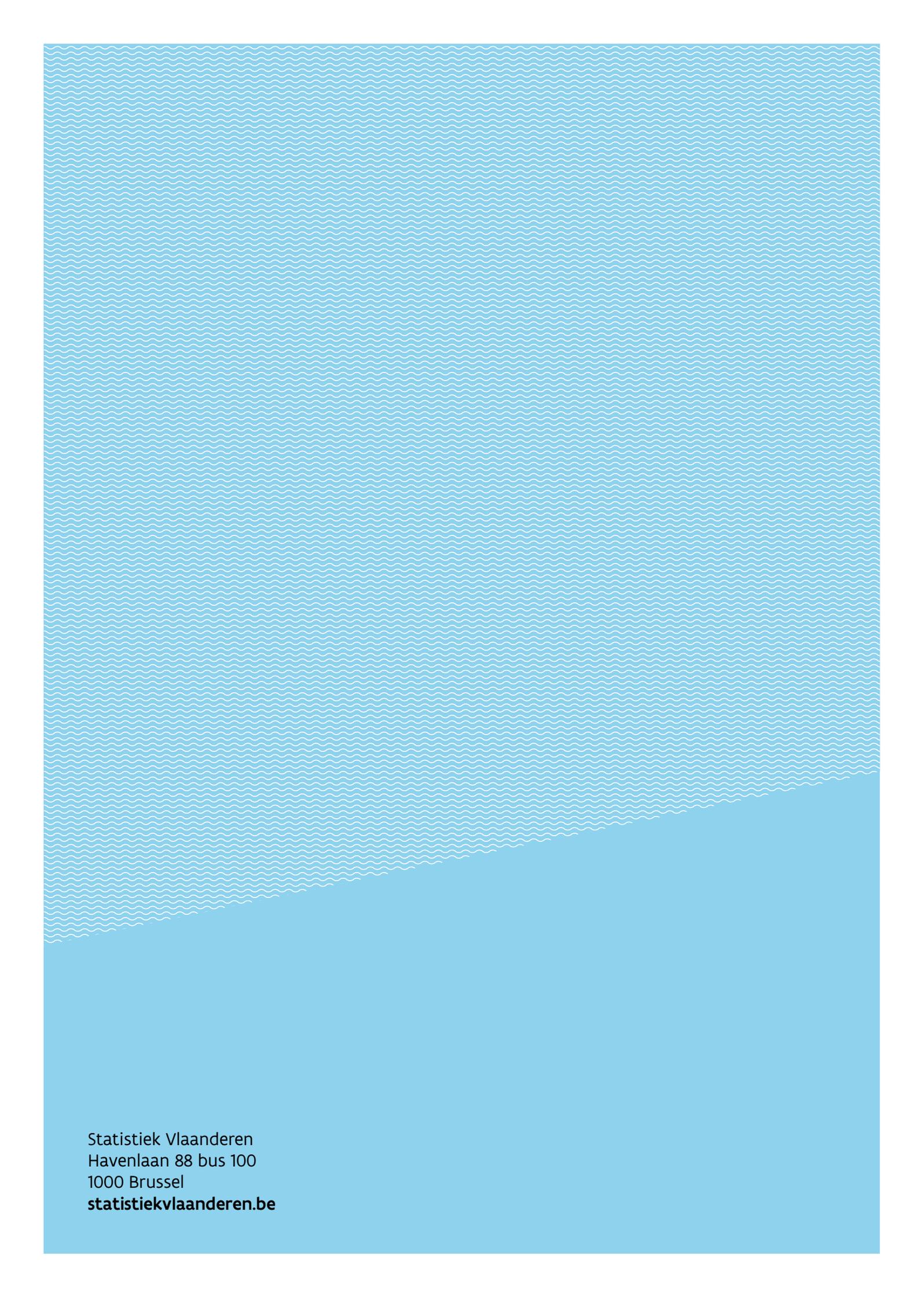
Concept & grafische vormgeving

The Oval Office
Statistiek Vlaanderen

Depotnummer

D/2020/3241/322

Statistiek Vlaanderen
Havenlaan 88 bus 100
1000 Brussel
statistiekvlaanderen.be